

„Когато една истина е налице, това е надежда, затова мога да кажа уверено, че човек може да има доверие на българския съд“. Думите са на актьора Мариус Донкин, директор (от 2016 г.) на Народния театър „Иван Вазов“, цитиран от в. „Телеграф“.

В началото на месец юни 2021 г. той спечели на първа инстанция в Административния съд в София дело, с което оспорва решение на Комисията по досиетата по установяване на принадлежността му към Държавна сигурност.

Една награда за 70-годишен юбилей

Случаят с Мариус Дойнкин е по-особен. Неговата принадлежност към комунистическите тоталитарни служби не е обявявана публично от Комисията по досиетата, защото той не е попадал в кръга на лицата, заемали или заемали ръководни постове след 10 ноември 1989 г. надлежно описани в закона за досиетата (в него не е предвидена задължителна проверка на ръководните кадри в сферата на културата и изкуството, като театрите, б.а.).

Неговото име е подадено за предварителна проверка в Комисията по досиетата от Министерството на културата във връзка с предложението за награждаването му по повод неговата 70-годишнина през 2020 г.

Проверките за агентурно минало на кандидатите за награждаване с държавни отличия бяха въведени, след като през мандата на президента (2002-2012) Георги Първанов, сам агент на Държавна сигурност, той награди с ордени и медали цяла камара от сътрудници на репресивния апарат на БКП.

Особеното при предварителните проверки , включително и тези на кандидатите за държавни отличия, е, че информацията, която Комисията по досиетата установява, не се огласява от нея публично. Тя само се предава на институцията, която е поискала предварителната проверка.

В случая с Мариус Донкин това е Министерството на културата. В „Телеграф“, цитиран от Monitor.bg, посочва, че „проверката е показала наличието на няколко картончета с името на актьора“.

Самият Донкин заявява, че още през 1997 г. сам е искал от комисията да бъде проверен и е получил писмо, че няма данни за негова принадлежност към ДС.

Затова той решил да заведе дело срещу Комисията по досиетата. Със завеждането на делото и даването му на гласност самият актьор е осветил установената от Комисията негова принадлежност към ДС.

И една важна подробност – през 1997 г. действа първия закон за досиетата, изпълняван от тогавашната Комисия, съставена само от ръководители на специални служби и оглавявана от тогавашния министър на вътрешните работи Богомил Бонев.

Приложението на закона е изключително тясно, а е и допълнително ограничено от решение на Конституционния съд, с което не е разрешено разкриването на сътрудниците с прочистени досиета – т. нар. картотекирани сътрудници, за които в архива са запазени само картони и вписването им в съответния регистър (както по-късно се разбра за торпилирането на закона за досиетата от 1997 г. изключително подмолна роля изиграха трима от конституционните съдии, които се оказаха агенти на ДС, б.а.).

Как най-категорично да разсееш съмненията, че си бил сътрудник на ДС?

През последните години, откакто през 2006 г. парламентът прие с рядък политически консенсус и сериозна обществена подкрепа действащия и към момента закон за досиетата, не една или две обществени фигури, разкрити с принадлежност към тоталитарните комунистически служби, се оправдаваха с твърдението, че не са били сътрудници, че не са знаели този факт, че документите не са истински, че името им случайно е попаднало там и т.н.

Най-категоричният и разсейващ всякакви съмнения подход в този случай е човек сам да даде публичност на всички документи за него в архивите на ДС и същевременно публично да обяви, че завежда дело за накърняване на доброто му име срещу водещия или водещите офицери (ако са били повече от един), чиито имена са посочени в архивните документи. Защото не друг, а точно тези хора са отговорните за присъствието на името му в архивите на Държавна сигурност.

Нито един от хората с установена принадлежност, които твърдяха, че не са били сътрудници, обаче не се възползваха от този подход. И това едва ли е случайно.

Да съдим Комисията по досиетата

Директорът на Народния театър също не предприема този ход. Той поема по утѣпкания път от други разкрити бивши сътрудници, които решават да си потърсят правата по съдебен път, но не срещу офицерите от Държавна сигурност, а срещу Комисията по досиетата.

Тя не само е държавният орган, натоварен с изпълнение на държавната политика по осветяването на сътрудниците на тоталитарните комунистически служби, но на практика представлява проекция на категоричното обществено настояване още от началото на прехода за закриването на лицата, свързани с репресивния апарат на Българската комунистическа партия.

Не бил агент пък досието му унищожено. Съди, но не ДС, а Комисията по досиетата

Написано от Христо Христов
Сряда, 23 Юни 2021 15:36

И Комисията по досиетата не прави нищо по-различно вече 14 години, въпреки дузината опити работата ѝ да бъде блокираната, включително и чрез българския съд.

Какви документи има в архивите на ДС за Мариус Донкин?

Поради факта, че от Комисията по досиетата е поискана предварителна проверка за Мариус Донкин независимият държавен орган не може и не е дал публичност на документите за него, съхранявани в архивите.

Самият Донкин в хода на своята защита също не е дал публичен достъп до тези материали.

От публикациите във в. „Телеграф“ (това е единствената медия, която очевидно е била информирана по някакъв начин за това дело и го отразява) се разбира, че като година на вербуването на Донкин в ДС е посочена 1987 г.

Поглед към биографията му показва, че по това време актьорът вече е на работа в Народния театър „Иван Вазов“ (той завършва НАТФИЗ през 1971 г., след което работи в Драматичен театър Пловдив и театър „София“, като след 1979 г. е в Народния театър, б.а.).

Също така от публикациите в „Телеграф“ става ясно, че сътрудничеството е било към [Шесто управление на ДС](#) за борба с идеологическата диверсия.

Това е напълно логично, тъй като идеологическото управление на ДС е структурата, която следи интелигенцията, включително и хората, свързани с театралното изкуство.

Не бил агент пък досието му унищожено. Съди, но не ДС, а Комисията по досиетата

Написано от Христо Христов
Сряда, 23 Юни 2021 15:36

Оперативнен работник от ДС да те защитава в съда

В хода на делото, което Донкин завежда, в съда се явява в негова защита бившият офицер от Шесто управление на ДС (името му не се споменава от „Телеграф“), който фигурира в документите на ДС за Донкин.

В качеството си на свидетел той заявява пред съда, че според него картоните са фалшиви. Обяснява, че „подписът прилича на моя, но е много едър – аз обикновено се подписвам по-дребно“.

Всеки, който поне малко е запознат със системата на оперативния отчет на агентурата, водена от Държавна сигурност, знае, че приказките за фалшиви картони и „случайно“ вписване в съответния регистър, са смешни и несъстоятелни.

Същата тактика – да решиш да те оневинява оперативен работник – навремето използва и режисьора Людмил Стайков по дело, което той води срещу разкриването на неговата принадлежност към ДС и в опита да докаже, че не е агент на Държавна сигурност.

Но какво да се прави, в спора за истината някои са готови да опрат и до ДС, за да бъдат оневинени. Друг е въпросът доколко това се приема на сериозно от обществото или рискуваш да олекнеш в очите му.

Няма нищо освен „картончета“

Много от сътрудниците на комунистическите служби се уповават на факта, че за тях имало само „някакви картончета“ в архива на ДС.

Всеки запознат с близката история знае, че първото нещо, което комунистическият

Не бил агент пък досието му унищожено. Съди, но не ДС, а Комисията по досиетата

Написано от Христо Христов
Сряда, 23 Юни 2021 15:36

режим прави след рухването му в края на 1989 г. е да унищожи компрометиращите го доказателства.

Затова тайно от обществото и политическата опозиция започва [незаконно масово прочистване на досиетата](#) на агентурата на своя репресивен апарат.

Така от близо [42% от досиетата на агентите остават само „картончета“](#) . Но също така съществуват и протоколи за предложения за унищожаване на досиета, а и оперативният отчет на ДС е такава желязно действаща система, че не всички следи и доказателства в архивите могат да бъдат унищожени.

Така например навремето стана ясно, че досието на Кеворк Кеворкян – агент „ДИМИТЪР“ на Шесто управление на ДС е унищожено, но Комисията откри в разработките на обекти на ДС донесения на агент „ДИМИТЪР“ за тях.

Подобен е и случая с банкера Атанас Тилев, който също заведе дело срещу Комисията по досиетата, разчитайки, че бившия директор на Националната разузнавателна служба и негов приятел от Ловешката немска гимназия Бриго Аспарухов се е погрижил да унищожи досието му.

Комисията по досиетата обаче откри множество документи, включително и такива, показващи, че на един етап Тилев е прехвърлен от ДС като агент на съветския КГБ.

Защо Комисията по досиетата не се била мотивирала?

„Липсата на мотиви към административния акт е достатъчно основание за отмяната му. Съдът не е длъжен да установява какви са били съображенията на административния орган, издал обжалваното решение, а следва да провери тяхната законосъобразност и правилност. При липса на мотиви в административния акт тази проверка е невъзможна.“

Това е записано в решението на състав на Административния съд в София с председател Деница Митрова по делото на Мариус Донкин, с което то е присъдено в негова полза на първа инстанция.

Становището на съда, че липсата на мотиви към решението на Комисията по досиетата е достатъчно основание за отмяната му, разкрива огромна празнота в познанията на магистратите за същността и приложението на закона за досиетата.

Именно, за да не започне Комисията по досиетата да се изживява като съд законодателят през 2006 г. определи правомощията ѝ в много точна рамка по отношение на разкриването на сътрудниците на тоталитарните служби, а именно само и единствено да установява принадлежност към Държавна сигурност или разузнавателните служби на БНА на базата на посочени отново от законодателя конкретни документи в архивите на ДС или бившето военно разузнаване по време на комунистическия режим.

Това прави и Комисията. Тя не е съд, за да се мотивира за взето решение на базата на закона. Това е известен факт и учудващо е, че въпросният съдебен състав на Административния съд в София не го знае.

Другото, на което съдът се е спрял е разминаването между датата на вербуването на Донкин като агент и датата на регистрацията му. Това също е забелязано от Комисията по досиетата, когато тя е разглеждала документите на свое заседание, но е констатирала, че става въпрос за техническа грешка.

Този въпрос може ясно да се изясни на втората инстанция, когато съдът бъде запознат с технологията на оперативния отчет на ДС и възможността за допускането на човешка грешка при попълване на документацията.

Съдебният състав е присъдил и „златен“ хонорар на защита на Донкин – 2000 лв., които Комисията ще трябва да плати, ако решението бъде потвърдено на втората съдебна инстанция. Обикновената практика е съдът да присъжда в пъти по-нисък

адвокатски хонорар по подобни дела.

Странното мълчание на г-н Донкин

„Вълнувам се, че истината е налице и има справедливост в нашия живот. Не знам кому беше нужно всичко това, но и то ще излезе наяве“, заявява Мариус Донкин пред „Телеграф“ сред решението на първа инстанция.

Сайтът **desebg.com** се обърна към г-н Донкин с въпрос дали би подписал пълномощно, с което да даден достъп на журналист до документите за него в Държавна сигурност? Защото това е логичния път за разкриване на цялата истина.

Изненадващо за човек, който търси истината, г-н Донкин отговори... с пълно мълчание. За разлика от отзивчивостта си пред медията, отразявала делото му.

Потърсен по телефона в Народния театър секретарката му информира **desebg.com**, че мейлът е бил предаден на г-н Донкин и той щял реши дали и кога да отговори, защото имал ангажимент с турнето на театъра в страната (мейлът с въпроса за евентуално съгласие за достъп до документите за него в ДС е изпратен преди стартирането на турнето, б.а.).

Сайтът **desebg.com** остава отворен за публикуване на отговора на г-н Донкин и се надява да има такъв, след като директорът на Народния театър е показал, че държи на истината.

„Ние обжалвахме решението на първоинстанционния съд и бихме коментирали делото, когато то приключи окончателно“, бе позицията на председателя на Комисията по досиетата Евтим Костадинов, потърсен от **desebg.com** за коментар.